

KREŠŤAN

POLITICKE A SPOLOČENSKE KATOLICKE NOVINY

VYCHADZAJÚ KAŽDÚ NEDELU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena:

Na celý rok 2 zl. — kr.
Na pol roka 1 „ — „
Na štvrt roka — „ 60 „

Jednotlivé číslo 4 kr.

Majitelia a vydavatelia:

MIKULÁŠ LEPSÉNYI
a **GERHARD NÉMETH.**

Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti
VIII. ker., Práter-úlica 44.

sem sa majú posielat predplatky, jako i dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je 10 kr. Rukopisy sa naspák nedávajú.

Maminka dojila.

S úprimnou dôverou prosíme priateľov našich zásad, aby naše noviny s apoštolskou horlivosťou rozširovali, pretože semeno našich vznešených úmyslov len tak budeme môcť rozsiať široko a sebe budúcnosť zabezpečiť.

Krešťania! kupujte len u krešťanov!

Katolícka samospráva (autonomia).

Katolíci Uhorska nateraz sa všade katolíckou samosprávou zaoberajú. Škoda, že koľko hláv, tolko rozumov, a koľko katolíckych srdc v tejto krajine bije, toľkými spôsobmi by ju radi riešili. Ináč ju chce riešiť kňaz, ináč svetský.

Vyznajme si úprimne, chýba nám usozumenie, jednomyseľnosť, ktoré požiadavky ku prospešnému riešeniu tejto otázky nevyhnutelne potrebné sú. Jedni, buďto kňazi alebo svetskí, radi by v malej vode veľké ryby chytali, a keď to nejde, hnevajú sa a hromžia; druhí zase nepoznajúci sriadenosť cirkve, radi by samosprávu dľa svojich osobitných náhľadov previesť, a na to ani jedni nemyslia, že pri riešení tejto veľavýznamnej otázky najväčší zástoj hrá sám vysoký biskupský sbor, ktorý je Duchom Svätým cirkve Božiu riadiť povolaný a ktorému predpisovať nie len nesvedčí sa, ale ani nesvobodno. Katolíci Uhorska musia byť úplne o tom presvedčení, že dôstojný biskupský sbor najlepšie zná a obráni naše záujmy, tak, ako to Duchom Svätým riadenej cirkve katolíckej duch a ústavnosť požadujú. Keby sme všetci jednej mysle boli, vec by sa s menším ruchom vybavil môhla.

Pastiersky list, kardinálom kniežatom-primašom Uhorska vydaný, nech nám vyказuje smer a zásady, ktoré žiaden pravdivý katolík v tejto otázke s očú spustiť nemá a nesmie. Uverejňujeme arcipastiersky list naším cteným čitateľom, aby sa v tejto vážnej veci dľa neho riadil, zmyšľal a dľa učenia cirkve svätej pokračovať môhli.

Milí Bratia a Synovia v Kristu!

Keď Jeho cis. a apošt. kráľ. Veličenstvo 26. nov. 1896-ho na r. 1896—1901 snem otvoril, v najvyššej trónnej reči osvedčiť ráčil, že počas trvania tohto snemu jeho vláda staral sa bude o to, aby ohľadom prevedenia samosprávy uhorskej katolíckej cirkve v patričnom časi predlohu zadala; a v najvyššom odpise ministrovi výučby poslanom osvedčiť ráčil tú svoju najvyššiu vôľu, aby katolícka samospráva „ostrým do povahy braním ústavy cirkve katolíckej“ prevedená bola.

Primerano tomuto najmilostivejšiemu úmyslu Jeho cis. a apošt. kráľ. Veličenstva, pán minister kultu a výučby usozumenom s najdôst. biskupským sborom zadal predlohu vzhľadom toho, aby sriaďujúce shromaždenie krajinskej katolíckej samosprávy ešte tento rok svolané bolo; na čo Jeho Veličenstvo najvyšším nariadením, vo Viedni 14. mája

1897. vydaným, svoje dovolenie najmilostivejšie udeliť ráčil.

Milí Bratia a Synovia v Kristu!

Najdôst. biskupský sbor, nasledujúc príklad svojich predchodcov, ktorí v 1848-om poprvý raz povzbudili myšlienku katolíckej cirkevnej samosprávy, a ktorí za uskutočnenie tejže koncom 60-tých rokov tak horlivo pracovali, ochotne súhlasí s prevedením krajinskej cirkevnej samosprávy v nádeji, že sa táže tak uskutoční, že opravdu katolíckou cirkevnom samosprávou bude, totižto takou, ktorá božské sriadenie a príkazy cirkve neporuší.

Vám netreba dokazovať, že kat. biskup s takým samosprávnym sriadením, ktoré sa s príkazmi cirkve a s jej božskou ústavou bárs v akom nepatrnom ohľade nesrovnáva, súhlasit nemôže, pretože prestal by byť katolíckym biskupom, zapredajúc sklad viery, ktorý on verno zachovať povolaný je a musí.

Čo som o biskupoch hovoril, platí prirodzeno i pre každého katolíckeho kňaza a pre každého katolíckeho veriaceho.

Bárs aj túto zrejmú pravdu verejno nik netajú, a ešte nik netvrdil, že pomer uhorskej katolíckej cirkve ku štátu, na základe slobody, bez ohľadu na ústavu a príkazy cirkve, sriaďit treba, čo by v živote toľko znamenalo, ako prenasledovanie cirkve: — vzdor tomu od pohybov samosprávnych také mienky a náhľady vyšly na povrch vzhľadom podstatu a možnej činnosti samosprávy, ktoré sa s horeoznačenou pravdou viac-menej nesrovnávajú.

Z tejto príčiny, ale i preto, pretože pri uvedení cirkevnej samosprávy veľavýznamné povinnosti Vás očakávajú, za potrebné som držal v prítomnom liste niekoľko otcovských slov k Vám prehovorit a podstatu a kruh činnosti samosprávy v krátkych črtach Vám označit.

Vy — mojí Milí v Kristu! — ste bezprostrední duševní a cirkevní vodci ľudu a pretože je samospráva cirkevnom vecou, veriaci úplným právom očakávajú od Vás, aby ste im otázky predmet vysvetlili, blúdne pochopenie tej veci od nich odstránili: aby ste ich osvetľiac a poučiac ta dovedli, žeby svojou dôverou tých mužov poctili, čo pri nezadého svolat sa majúcom krajinskom samosprávnom shromaždení záujmám cirkve slúžiť, tieže napomáhať schopní, spolu hotoví sú.

Týmto veľaznačnej vašej povinnosti zadosť učiníte, od ktorejže horlivého, múdreho plnenia v našej drahej vlasti blaho cirkve závisí; a ktorej zanedbanie, alebo povrchné vybavenie

na našu cirkev a vlast nescíselné neresti pri-
niešť môže.

To viem, a to je pre všetkých nás pote-
šiteľné, že sú naši veriaci nábožní, a že ná-
sledkom svojej viery, svätej matky cirkve verno
sa pridávajú; že ju ako ustanovizeň na pokračo-
vanie v zemskej úlohe nášho Božského Učiteľa,
teda ako božskú, nezmeniteľnú ustanovizeň od-
danlivo ctia a z hĺbín duše želajú, žeby i v
našej vlasti čím nehatenejšie, čím prospešnejšie
konať môhla svoju blahonosnú prácu a účini-
vosť. I to viem, že náš nábožný ľud, keď pozná
cieľ samosprávy, srdečne ju privíta a na tom
bude, aby vskutku pre cirkev prospešnou bola.

Na náš ľud sa teda úplne spoliehať mô-
žeme, jestli mu potrebné poučenie dáme.

Avšak medzi tými, drahí Bratia v Kristu,
čo do sriaďujúceho shromaždenia samosprávy
dostať sa žiadajú, môžu sa najstť takí, ktorí
okrem krstného listu druhých schopností ne-
majú; takí, ktorých túžba verejný zástoj hrať,
a nie láska k cirkve, vystatovanie sa a nie
náboženská horlivosť oduševňuje; takí, ktorí
sa nie dľa učenia cirkve, ale dľa svetského po-
nimaní a namáhania riadia, takí, ktorí „trebárs
poznali Boha, nie tak Ho chvália, ako Boha,
ale v svojej mysli pyšnými sa stali a zatmené
je ich srdce“ (Rim. 1. 21.); takí, o ktorých
Apoštol hovorí, že „sú seba samých milujúci,
pyšní, nevďační, neláskavi, netrpezliví, nábožný
život síce ukazujúci, avšak tohože Božiu silu
zaznávajúci.“ (II. Tim. 3. 2. 3. 4. 5.). A takto
musíme sa báť, aby „jako Jannes a Mambres
Mojžišovi protivili sa, tak i títo protivia sa
pravde“ (II. Tim. 3. 8.) ba že „zmenili pravdu
Božiu v lož“ (Rim. 1. 25) chcejúc cirkev Ježiša
Krista na inšie základy založiť, nežli na jaké
ju On založil. Teda i takito sa objaviť môžu,
ako sa, žiaľ Bohu, na samosprávnom kon-
gressi r. 1870-om i objavili. Boli totižto medzi
zástupcami vieropevného katolíckeho ľudu i
takí, čo ani len katolíckeho stanovisko nezaují-
mali, ale zo svojej vôle v duchu von z cirkvy
sa postavili, a bárs k nej, totižto k cirkve, ne-
patrili, predsa vnútri v cirkve práva požívať
chceli.

Preto, aby sa takito do svolat sa majú-
ceho shromaždenia nedostali, vy musíte bedliť,
v prvom rade sami pre seba, „aby vás nikto
svetskou múdrosťou a prázdnyim vábením ne-
zvedol . . .“ (Koloss. 2. 8.), v druhom rade
musíte bedliť *pre vašich veriacich*, horlive, múdro
poučiac ich, aby „ich nikto nezvedol pyšnými
slovmi“ (Koloss. 2. 4.), *upomínajúc ich*, aby
„nedávali pozor na rozprávky, sladké reči a
lichotenie, ktorými srdcia nevinných klamú“
(Rim. 16. 18.); *vysvetliac im*, že blaho cirkve

od voľby závisí, „aby boli stáli a nevalovali
na seba zase jarmo služebnosti“ (Rim. 1. 32).

Preto s Apoštolom „prosím Vás Bratia!
dávajte pozor na tých, ktorí nepokoj a pohor-
šenie budia oproti tomu učeniu, ktorému ste
sa vy naučili a vyhybujte im“ (Rim. 16. 17.);
dávajte pozor na veriacich, aby jejich srdce
útechu našlo, oni o práci poučení, vo vyznání
viery silní, v pravde nezlomní a v láske ne-
vyčerpateľní boli.

Myšlienka vskutočnenia cirkevnej samo-
správy pochádza z roku 1848-ho. Po rok 1848.
bolo náboženstvo katolíckeho náboženstvom štát-
nym; a preto dotedy žiadnej protimluvy sa v
tom nenachádzalo, že apoštolský kráľ svoje
takzvané najhlavnejšie patronátske práva cestou
štátnych katolíckych úradov vybavoval. Avšak
r. 1848-om položenie toto zmenilo sa, nakofko
následkom zák. článku XX. z roku 1848-ho
katolíckeho náboženstvo prestalo byť štátnym
náboženstvom a s ostatnými uvedenými nábo-
ženstvami za rovné zákonito vyhlásené bolo.
Z príčiny tejto na snem dostavivší sa byskupi
s mnohými katolíckymi svetskými mužmi zaraz
zbadali potrebu toho, aby sa pomer cirkve ku
štátu podobne na druhé základy položil, totižto
aby vtedy, keď štát svoju zvláštnu ochranu
cirkve odopiera, s ňou tak zachádza, ako s
druhými náboženstvami, i katolícka cirkev
účastnená bola v tej slobode a neodvislosti,
ktorá druhým uvedeným náboženstvám záko-
nom ubezpečená je, a aby vpliv štátu na
záležitosti cirkve katolíckej druhej miery a
povahy nebol, akej miery a povahy štát vpliv
na druhé náboženstvá medzi hraniciami zákona
požíva. Z tohto zmeneného pomeru štátu ku
cirkve povstala všeobecná túžba ohľadom ka-
tolíckej cirkevnej samosprávy.

Obsah tejto túžby nie je druhý nežli aby
sa sloboda katolíckej cirkve svoje záležitosti
samostatno vybavovať — slobodno od štát-
neho dozoru — zákonom ubezpečila práve
tak, ako je táto sloboda druhých náboženství
zákonito ubezpečená; aby štát v cirkevných
záležitostiach rozhodujúci vpliv nemal, ale iba
len právo dozerania, kontrolovania požíval,
ako pri záležitostiach druhých náboženství roz-
hodujúci zástoj nehrá, ale iba právo dozerania,
dohliadania požíva. Toto obsah a podstata
samosprávy.

Keď protestantom sloboda svoje nábo-
ženské, školské a majetné záležitosti samo-
statno vybavovať môcť, zákonom uznaná je;
stalo sa to nie len neporušením jejich nábo-
ženskej ústavy, ale uznánim; tohto štát sa
uspokojil na tom, aby slobodu im danú tak
požívali, aby sa tak sriadili, ako jejich nábo-

ženské zásady, jejích ústava požadujú. Rozumno ináč ani učiť nemôhol.

Podobne sa má vec so samosprávou cirkve katolíckej. Sriadenie katolíckej cirkevnej samosprávy ani zďaleka nemôže v sebe obsahovať bársakú opravu alebo premenu ústavy cirkve katolíckej.

Cirkev katolícka má svoju vlastnú ústavu, ktorá je nepremenniteľná, pretože ju Boh na veky založil; a pretože je cirkev katolícka dielo Božie, preto ani opravená byť nemôže tak, ako si to jeden-druhý politik alebo dľa katolíckeho obradu pokrstený jednotlivec pripadne žiada alebo chce; ale takou musí byť, takou zostať, akou ju Boh založil.

Avšak Kristus Pán v cirkvy dva riady založil: kňazský a svetský.

Trebárs bez svetských, bez laikov cirkev si predstaviť nemožno; trebárs je kňazský stav pre svetských, a im slúžiť, v nich cieľ a povolanie cirkve uskutočniť zaviazaný je: Kristus Pán predsa moc panovania v celej úplnosti na biskupov a nie na svetských sveril.

Tejto moci panovania biskupi sriecť sa nemôžu, túže s nikým podeliť nemôžu, pretože nie sú jej neobmedzení páni, ale iba opatrovníci a Kristoví zodpovedliví šafári.

Čo sv. Ignác mučedelník o krste a sv. mši hovorí, že kňaz bez dovolenia biskupa ani len krstiť, alebo sv. omšu obetovať nesmie: to isté platí o cirkevnej moci panovania v svojej úplnosti.

Ponevác je toto základná zásada ústavy cirkevnej, cirkevná samospráva v cirkve žiadnej moci a práva cirkevného panovania nárokovať nemôže, taktiež ani najmenší vpliv nesmie požadovať na učenie viery, na vysluhovanie sviatostí, na Božiu službu, na kňazov a výchovu reholníkov.

A tak do kruhu samosprávnej činnosti len tí práva prináležať môžu, — ktoré

1. Jeho Veličenstvo pod názvom takzvaných apoštolských alebo hlavných patronátskych práv užíva, nakoľko užívanie týchto práv — pri podržaní práva najvyššieho štátneho dozoru a nahliedania — samosprávne sboru sveriť za dobré uznáva;

2. tie záležitosti, na ktorých vybavenie ju biskupský sbor poveriť môže;

3. tie práva, ktoré jej štát udelil.

V tomto krátko nakreslenom návrhu samosprávy bez pochyby prvé miesto zaujíma prvý bod, dľa ktorého na katolícku samosprávu by prešli a ňou by samostatne pod štátnym dozorom, v smysle cirkevných zákonov riadené boly všetky tie cirkevné záležitosti, ktorých riadenie doteraz v rukách štátu bolo.

Tento mnohoznačný kruh činnosti, na dôverníkov katolíckych prenesený, poskytne tú samostatnosť a neodvislosť cirkve katolíckej voči štátu, akú zákonito prijaté kresť. náboženstvá už oddávna požívajú.

Rozumné požívanie práv, v tomto kruhu činnosti nachádzajúcich sa, a odborné a horlivé plnenie povinností, — ponevác s právami spolu i povinnosti chodia — na samosprávu pripádajúcich, pre cirkev veľmi prospešné a mohútne napomahateľ jej rozkvetu byť môže.

Avšak aby sa sriadenie katolíckej samosprávy správne utvorilo, a potom správne utvoreno i prospešne účinkovalo: najviacej závisí od katólíkov tejto vlasti, ktorí samosprávnych zástupcov zvolia.

Ako každý jeden volič, ktorý svoj hlas počas voľby na muža dľa srdca Pána dá, na takého, ktorý záujmy svojej cirkve miluje a bráni, a týmto správne utvorenie a budúce prospešné účinkovanie samosprávy napomáha, pred Bohom a sv. matkou-cirkvou milý a vzácny skutok činí: práve tak pred Bohom a cirkvou zodpovedlivý je ten, ktorý svojím hlasom toho zvolenie napomáha, ktorý na shromaždení nie v duchu cirkevnom, nie v prospech cirkve účinkovať bude.

Z príčiny tejto najväčšia obozretnosť je zapotreby pri vyhľadani tých mužov, ktorí sa na dôveru veriacich za zaslúžených, a na zvolenie do kongressu za hodných vyznačia. Len veriaceho, svoju vieru znajúceho a v nej sa cvičiaceho katolíckeho muža nech volia, takého, ktorého katolíctvo nie len z krstného listu, nie len z vlastného osvedčenia, a'e i z jeho života vysvitá. Katolíckych veriacich len takýto môže hodne a prospešne zastávať na katolíckom kongressi.

Následovne veriaci nemôže dať svoj hlas s dobrým svedomím na takého kandidáta, ktorý je 1. údom spoločnosti cirkvou zakázanej, trebárs ako i hlása, že je dobrým katolíkom; skrze to, že je údom spoločnosti cirkvou zakázanej, oproti svojej cirkve zrejmo opovrhnutie preukazuje a nehodným sa stáva na to, aby v cirkve stav dôverný, význačný nosil, aby na záležitosti cirkevné vpliv mal. Zdaliž by to nebolo zvláštne a pohoršlivé, jestli by tí boli riaditeľmi cirkevnej samosprávy, ktorí sú otvorení nepriatelia cirkve, nepriatelia i štátnymi zákonmi ubezpečenej náboženskej výčuby, mravnónáboženskej výchovy a pestovaniu náboženského ducha, ktorí na každom poli napomáhajú cirkvou tak veľmi odsúdenú náboženskú lahostajnosť. jedným slovom, čo sú nepriateľmi všetkého toho, čo je cieľom samosprávy?

2. kto, trebárs je i nie údom daktorej fajnej spoločnosti, buďto v súkromnom, buďto vo verejnom živote znak dal toho, že protináboženským, proticirkevným náhľadom podlieha;

3. kto stále kostolu vyhýba a koho život dľa verejnosti pod ťažké mravné zazlievanie padá.

Všetci títo verejné opovrzenie dokazujú oproti cirkve a viere. Veriaci by sa teda sami bifagovali, keby svojou dôverou takých poctili, ktorých učinkovanie na cirkev blahonosné byť nemôže.

Kreštanský život, kreštanský duch, spojený s dostatočnou cirkevnou učenosťou je podmienka, nevyhnutelná požiadavka, ktorou kandidát vládnúť musí. Jestli veriaci na takéhoto, a výlučne len na takéhoto hlas dajú, dokážu svoju dúševnú zrelosť, svoju lásku ku cirkve a vlasti.

Po tomto odvolánim sa na najvyššie rozhodnutie Jeho cis. a apoštolského kráľovského Veličenstva, vo Viedni 14. mája 1897. vydané, za začiatok termínu k popisu voličov 24. júna bež. r. ustanovujem a spolu pod % pripojujem tú vzorku, dľa ktorej sa údovia sriaďujúceho kongressu voliť majú, taktiež dané nariadenia stranivá utvorenia volebných okresov. Ďalej

nariaďujem **po 1-vé**, aby ste obsah prítomného obežníka veriacim zdelili, dľa jeho smyslu vysvetlili, asíce nie len na tom shromaždení, ktoré stranivá vysvetlenia volebných stanôv a utvorenia voličov popisujúceho výboru zvolať musíte (§. 19.), ale i počas druhých poskytnutých príležitostí, i medzi súkromným rozhovorom.

Výsledky Vašich námah ovšem spočívajú v rukách Božích; od Neho pochádza požeňanie a zdar; Jeho požeňanie musíme teda vyprosiť, aby naše na uskutočnenie katolíckej cirkevnej samosprávy namierené námahy dobré ovocie priniesly.

Preto nariaďujem **po 2-hé**, aby od obdržania tohto môjho obežníka každú nedeľu a sviatok, po slávnostnej sv. mši alebo kázni, 3 Otčenáše a Zdravas' Márie s modlitbou za cirkev (pro ecclesia) nábožne pomodlené byly. „Milosť Pána našieho Ježiša Krista budú s vami všetkými. Amen.“ (Thess. 3. 18).

Balaton-Füred, 29. mája 1897.

KLAUDIUS, v. r.

kardinál-arcibiskup.

Uposlúchneme-li upozornenia a učenia nášho arcipastiera, vtedy môžeme byť istí, že naše záujmy zachránené budú v duchu cirkevnom, vtedy

zmyzne slabosť viery zo zaznánia stavu pochádzajúca a prípadná nedôvera, ktorýchžto prameňom je smutná minulosť a prítomnosť. Prechmaty terajšej vlády nás v nádeji soslabil, ponač sme cítili, že naše námahy násilenstvom ullačila. Nezdar samosprávnych pohybov v minulosti nás nádeje pozbavil, k čomu i to pripáda, že nás sľubmi māmili, že nám len preto sľubovali, aby našu podporu vyzískali, a keď sa podporou katolicizmu soslilni, vtedy zabudli na učinené sľuby a chceli nás zničť. Nesvornosť siali medzi nás, aby nás ľahšie zničť mōhli.

List nášho arcipastiera vyrovná nesvornosť. Uposlúchnime radu nášho arcipastiera.

POLITICKÉ CHÝRY.

Liberálna vláda a uhorská vojenská akademia. Zo všetkých strán krajiny dochodia telegramy ku vláde v obrovskom počte pozdravujú Bánffyho a jeho tovaryšov, že zadať známe vojenské návrhy zákonov o rozmnožení miest pre uhorských mladíkov vo vychovávacích ústavoch spoločného vojska a o vyučovacích ustavoch honvédskych. Z toho môže vláda a každý rozumný človek vidieť, že tieto návrhy, ktoré gr. Albert Apponyi vytvanlive behom desať rokov žiadal a ohlasoval, tomuto vyslancovi a vodcovi národnej strany dajú pravdu; a že liberáli, keď sa mu oprotili, takí farizeji boli, ako sa teraz, keď sa tešia nad nimi. Či sa ešte najde človek v celej krajiny, kto by veril tejto liberálnej vláde a celému židovskému liberalizmu?!

Svoboda tlače je už dávno len pekné slovo v Uhorsku, ako sme to videli, keď vláda vykonala, že katolícki spisovateli, ktorých budapeštianský porotný súd osvobodil, poslala do Detrežina, aby ich tam osúdili. Toto sa ale nerôže v každom páde konať, preto vláda prijala 16. §. do návrha zákona o trestnom súdnom postupovaní, ktorý odmína od porôt priestupok tlačový sčachaný proti privátnym osobám. Výbor len ťažko prijal tento paragraf, lebo nielen opozicionálni členovia, ale aj vyslanci vládnej strany proti nemu hlasovali, a mnohí druhí ich nasledujú. Hlavoť vlády s jej rešfastným 16. paragrafom pripraví vláde drahú zábavku. Snemovňa vyslancov už jeden týždeň pojednáva tento §., ktorý pohýba základy svobody tlače postavené v zákone roku 1848; a ešte je vyše 20 rečníkov naznačeno a druhí potom nasledujú. Takýmto spôsobom pretiahlo by sa toto pojednávanie do polovice mesiaca júla. Hlasovanie a pojednávanie ostatných paragrafov, a je ich vyše 50, bude požadovať aspoň dva mesáče. Bánffy a jeho privrženci povedali, že to oni nedbajú, lebo vraj oni nepopustia, a či do vianočných sviatkov bude trvať pojednávanie. Tak tá vec stojí teraz. Nuž veď uvidíme, kto bude mať viac vytrvanlivosti?

Ludová strana dve shromaždenie vydržovala minulý pondelok. Jedno bolo v mestečku Várgede, kde

Koššuthovci chceli shromaždenie s krikom rozšialiť. Druhé bolo v Somogy-Kéthelyu, kde predseda gróf Aladár Zichy, Františ Buzáth a Károl Kálmán vyslanci rečnili o ľudovej strane a o otázke robotníkov. Hromada ľudu bolo prítomných na oboch shromaždeniach.

Lueger zase zvíťazil nad židmi vo Viedni. Kočišia a konduktori pri koňskej železnici vo Viedni žiadali povýšenie platu od majiteľov tejto železnice; títo, najviac židia, ale nechceli o tom ani počuť, lebo dosiaľ liberálna vláda im vždy pomohla utlačiť kočišov a konduktorov. Aj teraz sa obrátili ku vláde, ktorá ich ku Luegerovi, mešťanostovi viedenskému poslala. Tento ale sa vyznal, a povedal židom, že keď nevyplnia žiadosť spravodlivú konduktorov, on dľa kontraktu v méne hlavného mesta do svojej ruky vezme obchod koňskej železnice. Židia ešte nepopustili. Na to kočišia a konduktori zanechali prácu, tak že na Turíce žiaden obchod nebol na tejto železnici. Keď ale židia videli, že Lueger ich zastáva a že skutočne chce obchod do ruky vziať, pekne sa podali, zaslúbili a sa zaviazali, že celú žiadosť konduktorov vyplníť budú. A tak sa to aj stalo: Lueger a s ním zvíťazili aj chudobní konduktori. Tak by to bolo aj u nás v každom páde, keby ľud len ľudovú stranu počúval.

Vyjednávanie o pokoj medzi Gréckom a Tureckom sa už začalo v Carihrade. Medzitým turecké vojsko v Tessalie a v Epiruse prenasleduje kresťanov, menovite Grékov, odberá im ich statok a potravné články; a kto nedá voľne, toho bijú a odhania. Grécka vláda ešte není istá, že vyjednávanie o pokoj bude mať dobrý výsledok a že sa vojna skončila. Ministerpredseda Rallis a celá vláda nastojí na tom, aby Grécko bolo postavené v každom ohľade v obranu, lebo keď vyjednávanie o pokoj sa nepodari, možno očakávať aj to, že Turci započnú vojnu; následkom toho vláda grécka prísne zakázala, aby ešte viac dôstojníkov a mužstva poslane bolo zo služby. Vzdor toho ale z Athén, hlavného mesta Grécka, odchodia teraz dobrovoľníci, ktorí pomáhali Grékom vo vojne proti Turkom.

Krajinský snem.

Snemovňa vyslancov.

Zasadnutie 2. júna.

Nasledovalo pojednávanie návrhu zákona o uvedení do života trestného pokračovania. Edm. Bartha vyslovil sa oproti návrhu, ktorý obmedzí svobodu tlače, a žiada, aby minister pravosúdia ukázal to početne, čo všeobecne riekol, totižto že porotníci súdy nesídili dľa spravodlivosti priestupky tlačové spáchané proti privatným osobám. — Jul. Zsigárdy medzi smiechom celej opozície vyhlásil sa priateľom svobody tlače, ale takú svobodu predsa odmrští, ako teraz dľa zákona rok. 1848 máme; preto on s radosťou ministra a návrh prijíma.

Ministerpredseda Bánffy odpovedal pčtom na interpelláciu vyslanca gr. Benyovszkého, že, ako známo, kráľ nariadil pohrab III. Bélu a jeho manželky. Aj na Horanszského interpelláciu odpovedal o praz-

dných snemovne. Obydve odpovedi snemovňa vzala v známof.

Potom vyslanec ľudovej strany, Ant. Mócsi, pýtal sa ministra vnútry, že či je mu známo, že vo výkladoch hlavnomestských sklepov také fotografie a obrázky vidno, ktoré zákon zakazuje; prečo že to minister trpí, a že načo sú policajti, keď to nevidia.

Rátkay žiada od ministra vnútorných záležitostí, aby nedovolil divadelné nemecké kusy hrať v hlavnom meste.

Mikuláš Lepsényi pýtal sa potom ministra osvetu Wlassicsa, či mu známo, čo sa na budapeštianskej universite podalo. Na pešbudínskej universite panujú celkom anarchistické pomery. Hlavnou príčinou toho je, že professori nie sú professormi, a gšeftármí, ktorí, súc direktormi, dozorcami alebo inými vydávateľmi účastinárskych spoločností, starajú sa len o to, aby naplnili svoje kapsy. Universitu považujú len za dojnú kravu a verejná výučba je im najposlednejším. So dňa na deň stávajú sa také nadužívania, za aké ruská vláda poslala by členov senátu moskovskej, petrohradskej alebo charkovskej university na Sibír. Nebohý dr. Ludvik Jurányi na pr. za roky oznamoval riadne prednášky z botaniky, ale nedržal ich. A o tom vedela i filozofická fakulta, i senát university, i ministerstvo výučby.

Miniser Wlassics neodpovedal na tú otázku, ale osedlal vysokého koňa a poučoval Lepsényiho, že také interpellácie nepatria pred snem.

Lepsényi: Neprijímam žiadnu lekciu od vás!

Zasadnutie 3. júna.

Snemovňa najprv vyvolila vyslanca Ladislava Nyegre za zápisníka a potom pokračovalo sa v pojednaní o trestnom súdnom postupovaní.

J. Hodossy neprijíma návrh, lebo svobodu tlače nesvobodno vydať vláde; preto rečník sa musí vysloviť proti 16. §., a dokazuje, že minister pravosúdia chybné pochopuje svobodu túto, ako aj trestné sudné pokračovanie. — Kornél Emmer z liberálnej strany tiež hovorí oproti tomu 16. §., a chybu návrhu najde v tom, že není v ňom zakladané celou istotou, kedy je obrazený tlačom verejný úradník a kedy privatna osoba v tom istom človeku; rečník prijíma síce návrh zákona, ale ten jeden paragraf odmrští.

E. Györy z 1848-ej strany tiež sa proti 16. §-u vyslovil, lebo vláda s tým paragrafom len svobodu tlače chce utisknúť; preto podáva resolučný návrh, aby snemovňa návrh zákona neprijala ani vo všeobecnosti. S tým sa zasadnutie skončilo.

Zasadnutie 4. júna.

A. Nagy z liberálnej strany prijíma návrh zákona o trestnom súdnom postupovaní, lebo on je tiež takým priateľom slobody tlače, ako minister pravosúdia, ktorý s 16. § om chce túto svobodu utlačiť.

G. Makkfalvay z národnej strany dokazuje, že návrh zákona všetku svobodu prevrhne, lebo časopisy vládnej strany budú môcť písať čo chcú, druhých ale hneď do väzenia položia.

Štátny sekretár Plósz chce brániť návrh, ale sa mu to nepodari, lebo to smiešno vidia, čo ho počúvajú, že vraj, kto následkom tohoto návrhu ako zákona osúdený bude, môže appellovať na vyššie súdy.

Gróf Albert *Apponyi* najprv preukázal, že rečníci, ktorí 16. §. prijímali, lebo nevedia, čo tento paragraf obsahuje, alebo keď to vedia a svobodu tlače podržať chcú, musia za zákon z r. 1848 hlasovať, ináč museli by rovno-verno povedať, že chcú ukrátiť túto svobodu. Rečník potom dokazuje v čom záleží svoboda tlače vyrieknutá v zákone roku 1848, ktorú teraz viac potrebujeme ako vtedy: a kto ju chce utlačiť, tomu sa to v Uhorsku nepodať, lebo spoločenstvo i bez zákona stavia zákony a drží za dostatočné, keď svoboda není obťažovaná: preto 16. §. je zbytočný. Konečne rečník žiada, aby minister dokázal, čo sa pýtal Bartha, a preto prijíma resolučný návrh tohoto.

A. *Pulszky* prijíma 16. §. ako aj návrh zákona; rečníka nechceli počúvať.

Predseda vyslovil, že budúce zasadnutie bude 9. júna a s tým bolo zasadnutie skončené.

Zasadnutie 9. júna.

Na počiatku predseda *Szilágyi* predstrel viac dopisov proti povýšeniu kvóty; potom pokračovalo sa vo pojednávaní o trestnom súdnom postupovaní. Valent *Illyés* dokazuje, že 16. §. ukráti svobodu tlače; Jul. *Sághy* tiež v tom smysle sa vyslovil. Vojtech *Molnár* medzi smiechom opozície bránil 16. §. a chcel by ešte viac utisknúť svobodu tlače, čo vyslancov zase len prinútilo, aby sa smiali nad jeho rečou. Ladislav *Rátkay* vyslovil sa proti tomu 16. §-u a dokazuje, že keď by sme všetko stratili a len svobodu tlače ochránili, vždy by sme boli v tom stave zase sa pozdvihnúť. Andrej *Marsouszky* z ľudovej strany hovorí, že vláda svobodu tlače v tomto 16. §-e krádo chce utlačiť a to musí sa prekazať.

Potom nasledovali interpellácie.

Jul. *Justh* pýta sa ministra vnútorných záležitostí, že či vie o tom, že polícia nepodríava to riadenie, aby v orfeumoch a v kaviarnach nehraly celé kusy divadelné.

Ant. *Mócsy* z ľudovej strany ponosuje sa, že hlavný služný *Draskóczy*, keď ľudová strana shromaždenie vydržovala v nedelu vo Várgedi, rečníkovi bez príčiny do reči padal, a že ten istý služný chcel sružiť shromaždenie, keď rečník hovoril o revisie cirkevno-politických zákonov; preto rečník žiada od ministra, aby toho služného vzal na odpoveď a aby nariadil, žeby sa neudaly viac také veci.

Minister neodpovedal, preto mu interpelláciu vy-dajú. S tým sa zasadnutie skončilo.

Medové motúzky.

Vrabci lapajú sa na lep a muchy na cukor. Octom mnoho múch veru nehalapáš. Presvedčená je o tejto pravde i naša premúdra uhorská vláda. Vidí, že mnoho octu naliala do pohára občanov Uhorska vyčinaním svojim.

Prekrásne ablegátske voľby, to svedomité popisovanie voličov, škandál novej lutrie a vstúpeniek na výstavu, provisie (odmeny) od bankárov, direktorstvá a oročky vzdor zákonu „nesrovnalosti,“ obrázky nakúpené skrz blázna atď., to všetko potoky octu boly pre daň platiacich občanov. Najnovšie zase povýšenie kvóty

k vôli Rakúsku, obstrihanie tlačovej svobody v návrhu nových porotných súdoch, nepekné veci peštianskeho spevového divadla (opery) a chýry o zachádzaní s mladými ballerínami (tanečnicami), demonštrácia snemových deputácií pri prešporských slavnostiach, zahanbenie ministrapredseda skrz *Szilágyiho* v otázke pojednávania vážnych krajinských vecí pri kartách, shromažďovanie sa peštianskych občanov proti vyššej kvóte a proti utlačaniu tlačovej svobody, násilné rozhánanie juristov-študentov demonštrujúcich proti vláde, toto všetko veľmi pobúrilo verejnú mienku proti pánom liberálom.

Okolo snemovne nastavali sa rady policajtov 29. mája, aby prekazili demonštrácie a výkriky juristov proti pánom ministrom. Liberáli paprčili sa, že verejná mienka obecnstva obracia sa proti šafáreniu liberálnej strany. Barón *Nopcsa* indendant (správca) kráľovskej opery (divadla) zažakoval za svoj úrad následkom chýrov o mladých tanečniciach, ale preto pobúrené mysle obecnstva neutíšily sa.

Povýšenie kvóty a obstrihanie tlačovej svobody, tieto dve veci rozhorečily všetkých zdravo zmýšľajúcich ľudí. Nové farchy uvaliť na krajinu k vôli Rakúsku, obstrihať svobodu tlače, aby novinkári nemohli svobodno pretriasať krásne kúsok a prechmaty daktorých pánov, to je predsa len podivná vec od tej vlády, od tých liberálov, ktorí vždy pýšia sa, že oni len svobodu rozširujú. Je to prepodivné, že svoboda tlače brániť sa musí proti „svobodomyseľnej strane.“

Liberálny tábor dobre cíti, že povýšením kvóty a utlačaním tlačovej svobody zlú krv zapríčinil v širokých vrstvách obecnstva. Liberálom nešeredne páčilo sa to, keď pred tromi rokmi, pri odvrhnutí civilneho manželstva, v snemovni magnátov, ulice peštianske shonbu robili proti grófom a biskupom. Ale keď teraz juristi vykrikovali „abcúg!“ pánom liberálom, to už bol hriech. Policajtov nahnali na študentov, lebo vraj pre „maloletých“ juristov-študentov není politika. Ale keď proti biskupom a grófom šklivosti páchaly sa na ulici, keď *Wekerlemu* kone vypriahli z voza a oslovovali ho po uliciach, vtedy žiaden liberál neohlásil sa a nehovoril, aby ulice a „maloleť“ ľudia nemiešali sa do politiky. Pravda, maloletým a nerozumným musí byť každý, kto proti liberálom vystupuje. Oproti, každý smrkavec a uličník ihneď zostane vzdelaným, keď zavreští „éljen!“ pánom liberálom.

No, naši od juristov a študentov utrápení páni liberáli tešia sa predsa, že utíši sa rozhorčenosť krajiny. Tešia sa páni liberáli, lebo po mnohom nalievaní octu podarila sa

im ukázať teraz obecnstvu dva medové motúzky. Tieto medové motúzky sú tie dve vecy, ktorými nás potešiť chcú teraz naši liberáli.

Medovým motúzkom sú tie dva návrhy zákona o výchove honvédstva, ktoré nenadále a neočakávane predostrela vláda na sneme.

Uhorsko dostane právo vychovávať si officierov pre honvédstvo, rozumie sa za svoje groše. Vystaviť si môže akademi (vyššiu školu) officiersku a nové kadétske (vojenské) školy, čo stáť bude na pol milióna zl. Hľa, aký to výsledok a radosť pre Uhorsko! Len to je divné, že liberáli vždy, od 20 rokov brojili proti grófovi Apponymu, ktorý uhorskú officiersku školu žiadal. Proti čomu od dávna brojili, teraz sa s tým ukrutne pýšia. Tak brojili za 20 rokov i proti civilnému manželstvu, keď ho ľavičiaci (kossuthisti) žiadali, a teraz sa s ním pýšia.

Druhý medový motúzk natiahnúť chcú cez ústa katolíkom. Dostanete vraj autonomiu (samosprávu), teda čušte a hlasujte smelo na povýšenie kvóty a na obstrihanie svobody tlače. Katolíkom už od r. 1848 patrila autonómia, keď XX. zákonom r. 1848. všetky prijaté náboženstvá za rovnaké boly vyhlásené. Teraz pýšiť sa chcú, že dajú nám, čo nám už dávno patrí. Len aby potom táto autonómia katolíkov nebola miesto medového motúzka novým železným putom, ktorým svobodu Cirkve zputnať možno. Od liberálov svobodu Cirkve žiadať možno, ale dostať ju bude ťažko.

x.

Predĺženie.

Dobre viete, líška je podrobné, listivé zviera, no preto aj s ňou sa stáva, že do klepca padne. No však ale nie je preto líškou, aby sa jednej sprostej mašine chytiť dala. Často jednu čiastku svojej srsti zanechá v klepci, druhý raz kus chvosta obetuje, ba boly pády, že i jednu nohu nechala tam v zálohu a na troch nohách odpálila. Predsa osvobodila sa; — preto je líška líškou.

Nad týmto krátkym prírodopisným opisom ráčte rozmýšľať, lebo toto je kľúčom tej tajnosti, že prečo pretrhly dve vlády kvótové pojednávajúce, prečo odročily snemové pojednávajúce návrhov zákonných vyrovnania sa týkajúcich na jasenné sedenie tojest prečo nám pripravujú *proviórium*, anebožto *predloženie* doterajšieho stavu ohľadom toho, že koľké procentá musí Uhorsko, a koľké druhá polovica monarchie totižto Rakúsko platiť na spoločné výdavky.

Pán Bánffy je tuná líškou a kvóta klepcom.

Pozrime si vec bližšie.

Bánffy počas vyrovnávajúceho pojednávania sa bol zaviazal, že kvótu Uhorska povýši. Že či už bola reč o číslach alebo nie na tom nič nezáleží. Ale istá vec je, že rakúska vláda za povolené koncessie uhorskú kvótu nie len jedným — dvoma procentami žiada'a povýšiť v tom čase, keď rakúska verejná mienka povýšenie uhorskej kvóty aspoň na 42% žiadala.

Bánffy takto špekuloval: Však som nie preto pomohol do snemu týmto mnohým darmožrutom, aby ma teraz na ľade nechali. Poverníctvo kvótové nech len diškuruje, však ono to zunuje a zloží mandát. Potom prídem ja; kvótu povýšim, sľub splním, dokážem Viedni, že som nevyhnutne potrebný a týmto moje postavenie tak soslím, že mňa z minister-predsedickeho kresla ozaj nikto nevyturbuje. Moji mameluci sľa ovečky verne ma nasledovať budú, veď moje vladárenie je ich záujmom, a potom ktože by predpokladal o Wolff erovcoch, Weiszovcoch, Egyedyovcoch atď., že by sa proti mne zbúrili; to sú India gšeftu, a takáto zbúra by pre nich zlým gšeftom bola.

Toto bolo pekne vyšpekulované, ani opravdová štvornohá líška by nebola môhla lepší plán vymysleť. A predsi tento plán stal sa klepcom; líška sa doňho sama chytila. Na toho bládého, chorľavého človeka na *ministra peňažných záležitostí* nepočítali. Pánu Bánffymu by sa ani nebolo snívalo, že Ladislav Lukáč jedneho pekného dňa sprieči sa a to im povie, že vyše 34 procentov ďalej nejde, radšej sa zriekne svojho ministerskeho kresla. Táto zafatosť, kt rá je bezpríkladná v histórii liberálneho šafárenia, líšku, alebo lepšie rečeno pána Bánffyho trochu pomýlila. Predsi je len háklivá vec, aby ministerpredseda 36 percentovú kvótu prijal, keď minister peňažných záležitostí, človek číslie, to tvrdí, že niet takého kľuča, pomocou ktorého by takúto farchu (36: 64) na Uhorsko uvaľiť môhli. A ač tábor mamelukov rozmýšľať začne, a na ľade nechá pána majstra? A ač opposícia sa tak silno protivíť bude, že pretiahne čas až do konca roka — a ač? no, ale načo ďalej barviť strach židovský, dost na tom, pán Bánffy sa do klepca dostal.

Teraz nič iného nepozostávalo, ako *zrieknúť sa* minister-predsedickeho kresla. Hja, zrieknúť sa, ľahko vám je to povedať, ale ťažko Bánffymu, ktorému ešte ako hlavnému župánovi sa snívalo o tej moci, ktorú ako arci-župán celej krajiny požívať bude.

No, môžeme ujistiť čitateľov, že líška nerozmýšľala dlho nad svojím osvobodením. Badeni, rakúsky ministerpredseda nedávno prišiel z Viedne do Pešti, aby s Bánffym v kvótovej záležitosti pojednával. Pojednávali za *pol hodiny*, a ponač vo veku elektriny žijeme, tento čas úplne dostatočný bol k tomu, aby svoje dôvody základne rozvynuli, ich stanoviská tisícami príčin a dát číselných podopreli, — nemožnosť vyrovnania konštatovali, o ďalších prácach sa pozovárali a konečne aby sa ustálili na tom, že celú záležitosť odročia na jaseň, ponač s rakúskym snemom

teraz nemožno vážne diskutovať, — a uhorská snemová opozícia by vraj, ako to jedny viedeňské noviny píšú, *ohnivejšie sa protivila, keby kvótu vo veľkej letnej horúčosti pojednávali.*

Ej, ej, pán Bánffy! Myslíte si vy, že sa najde taký chumaj, ktorý by vám uveril, že ste vy toto všetko odbavili . . . za pol hodiny. Horkýže! Badeni prišiel na hotové, *odročenie kvótového pojednávania bolo už ustálené vopred*, a dvaja minister-predsedovia sa len pretvarovali, keď tak robili, akoby o kvóte pojednávali.

Pán Bánffy tedy sa z klepca do polovice šťastlivo vysvobodil. Nemusí sa hneď vzdať ministerstva. Qui habet tempus, habet vitam, alebožto poslovensky: kto vyhrá na čase vyhrá na veci. Do jaseň sa všetko môže prihodiť. Za 3—4 mesiace sa môže o veci aj v liberálnej strane poshovárať aj finančník-minister sa dá nahovoriť, aby zo *zdravotných* ohľadov zažakoval a potom na všetko hoto ý Ludevít Láng alebo iný príhodný človek sa môže postaviť za finančníka, ktorý na 36% -vú kvótu ameh' povie. Ale plnokrevna, 13 škôl skončivšia líška neuspokojní sa s polovičatým výsledkom. Musí sa vysvobodíť úplne. Toto bolo heslo, a tak sa zrodila myšlienka provizoria.

A že pán Bánffy v tomto cestuje, to je celkom istá vec. Rakúska snemovňa (rajchsrát) do jaseň sa nepreiráči, ani opozícia ale strany v uhorskom sneme nebudú na jaseň krotkejšie, *príhodnejšieho stavu* tedy ani v októbri ani v decembri nebude. Ale keby sa aj div stal a Bánffyho *nemožné postavenie* by sa možné obrátilo, za 3 mesiace by ani tak neboly v stave dva parlamenty vyrovnávajúce zákony spojdnávať.

O čo sa vlastne jedná?

O ustálenie kvóty.

O spojdnávanie 17 *funtového* zákonného návrhu, na obchodnú a colnú smlúvu sa vzťahujúceho.

O úplne preináčenie *notabankových výhrad*

Všetko toto pán Bánffy za 3 mesiace remôže, spojdnávať, — a Badeni tým menej. *Ale ani nechcú!* Odročenie na jaseň, je len príprava k jednoročnému provizóriu, a provizórium je len spôsob vysvobodenia sa z klepca.

Nie za *pol* roka, ale za poldruha roka *nemusi* sa Bánffy jeho hodnosti zriecť. Dlhý čas, a môžeme byť istí, že ho Bánffy dobre vykoristí.

Že ale provizórium, neistý stav, odročenie vojny, a zase jej nové započatie, pretahovanie pojednávania až do nekonečnosti, k čomu budú prospešné pre obyvateľstvo Uhorska, o tom netreba písať dlhú epištolu, lebo každý človek vie, že povýšenie kvóty mu do vrecka zdrapí . . .

 Úctive prosíme ctených odberateľov „Krešťana“, ktorí na tento rok ešte nepredplatili, ráčili by predplatnú cenu čím skorej poslať, lebo bez predplatného, časopis im ďalej posilať nemôžeme.

Redakcia a Vydavateľstvo

„Krešťana.“

Zelenaj sa . . .

*Zelenaj sa rozmarinčok, zelenaj;
pozerať len, šuhajčko, pozerať;
čo sa vlečie, neutie, tie,
len sa za to nehnevaj.*

*Nemám ešte dochystané periny,
nemala som ešte na to príčiny:
sľubila mi mamka vlani,
že my spraví do zimy.*

*Dá mi peknú na obliečky činoval,
budeš sa im, keď ich vidíš radoval;
perie z húsky do podušky,
budeš na nich sladko spať.*

*Na Mateja bude jarmok výkladný,
tam mi kúpi mamka kynteš poriadny
i čižmičky na nožičky . . .
bude sobáš parádny!*

*Dočkaj ty len, šuhajčko, bude to,
pomaličky pekne ruče príjde to:
čo sa vlečie, neutie, tie,
len sa za to nehnevaj.*

Vyhlásenie za svätého.

27. mája bež. roku na sviatok Nanebevstúpenia Krista Pána vyhlásil za svätých Jeho Siatost sv. Otec slávnostným obradom z Talianska pochádzajúceho blahej pamäti Antona Máriu Zacchariu zakladateľa reholí Angelikániek a Barnabitov, a z Francúzska pochádzajúceho blahej pamäti Petra Fournier-a, ktorý je pod menom „Apoštol Lotharingie“ známy a ktorý ženskú rehoľu „Naša Pani“ menovajú založil. Na tento radostný sviatok došli mnohí biskupi z celého sveta. Menovite z Uhorska tam boli Juraj Császka, arcibiskup kaľočský, Alexander Dessewffy, biskup čanádskeý a dr. Filip Steiner, biskup stolnobeohradský; z Rakúska Schönabern, kardinál arcibiskup praž-

ský, Doppelbauer lincský a Napotník levantský biskup. Dalej súčasťníci sa na tejto slávnosti mnohí biskupi z Talianska, Španielska, Irska, Francúzska, ba i z Ameriky.

Slávnosť sa odbavovala dľa obyčajného r. 1870. ustáleného obradu, len brány kostola Sv. Petra boli zavreté a obecnosť mohla len so vstupenkami do chrámu vjsť. Priestor Petra talianske vojsko zatvorilo pred kočmi. V kostole pápežská telesná stráž, švajčiarska gárda a palácová stráž udržiavali poriadok.

Na cestách, ku chrámu vedúcich, už ráno o 6. hodine bolo živo a hlučno. Na tribúnach sediacich počítajú na 12—15 tisíc, medzi týmato mnoho ženských, s obyčajnými vstupenkami bolo asi 20—25 tisíc.

Vnutorňajšok chrámu sv. Petra čarokrásne vyzeral. Za krátky čas po uplnutí poldeviatej zvučný spev piesne: „Ave Maria Stella“ oznamoval slávnostný príchod, ktorý sa v kaplnke Sikstusovej sriadil a pápeža vítať išiel, ktorý, obkľúčený pápežskou rodinou, na hlavu s pápežskou čapicou a sediac v nosiacom kresli, požehnával národ. Prôvod zastal pred oltárom prevel. Sviatosti, kde sa pápež pomodlil, a potom cez veľkú loď kostola k oltáru kazateľne kráčal, kde pápež na tróne svoje miesto zaujal. Keď cirkevné kniežatá a preláti pre nich vyznačené miesta zaujali a Jeho sviatosti poklonu učinili, nasledoval vlastný obrad svätorečenia, ktorý z 3-oh čiastok pozostáva.

A síce: stranivá vyhlásenia za svätého ku pápežovi zadaná predbežná prosba, slávnostne vyhlásenie patričných svätých a hrubá sv. omša. Kardinál Alojz Marsella, akožto fišál pri vyhlásení za svätého, dľa obyčaje, trikrát kažým razom dôraznejšie upravil svoju prosbu pred trón pápežov ohľadom vyhlásenia za svätých blahej pamäti Zacchariu a Founiera. Za prvou prosbou sa spievalo litáni Všetechsvätých, za druhou „Veni creator spiritus“ (Prije Duchu Stvoriteľa) za tretou ale na tróne sedia, s pápežskou čapicou na hlavu odriekal formulu vyhlásenia nových svätých a pod jedným osvedčil, že deň 4. júla sv. Petra Founiera dňom jejich smrti — pofažne sviatku bude.

Po splnomocnení konsistoriálneho fiškála ku vystaveniu listiny o vyhlásení za svätých pápež pri zvuku zvonov veškerych katolíkov. „Teba Bože Bože chválime“ spieval, potom ale do modlitieb vzali mená svätých.

Pri trefom oltári kardinál Oreglia s veľkou asistenciou (posluhovanie) veľkú sv. mšu odbavoval. Evanjelium čítali v latinskej a réckej reči. Pápež potom latinské homilie čítal na úctu nových svätých a udeľoval apoštolské požehnanie. Obzvláštne slávnostné bolo sv. primanie. Aby sv. Otca veľmi nerozčulili, každý prejav súhlasu ostro zakázali.

Obecnosť uspokojilo sa s tým, že širákmi a ručníkmi vialo. Až keď pápež do kaplnky prevel. Sviatosti vstúpil, začali hlučno na slávu vyvolávať. Pápež, silno dojatý, avšak výbornej barvy, po celej ceste udeľoval požehnanie množstvu, viackrát sa i zodvihol z nosiaceho kresla. Len o 3 hodinách popoludní otvorili brány baziliky (chrámu) pre veľké obecnosť.

Nebesá boly zamračené. Okolo kostola sv. Petra bol život veľmi čulý. Poriadok panoval všade. Niečo zvláštneho sa neprihodilo. Keď nastúpila tma pred kostolom sv. Petra skvostné osvetlenie zriadili.

Večer osvetlenie strednej časti kostola sv. Petra utešenokrásny zjav poskytovalo, akého obyvateľstvo Rímu už 30 rokov nevidalo. Všetky domy štvrti Borgo, tiež i mnohé druhé stavby, a v inších štvrtiach stred-

nej časti kostolov osvetlené boly. Veľký nával ľudstva všade sa miesi; najmä fažko sa von dostaf pri vchodoch chrámu sv. Petra. Večer všetkými zvonmi jednu celú hodinu vyzvánali, práve tak, ako i predpoludním počas svätorečenia.

Slavnosť v Rožnave. Dr. Ján Ivankovics, rožnavský biskup 19-ho tohto mesiaca prijde z Košíc do svojho sídelného mesta, kde ho na železnici v. p. kanonici budú privítať. Insallácia bude sa druhý deň, 20-ho podržiavať, na ktorej Gemerská, Abaujska, Šárišská a Spíšska stolica budú deputáciou zastupené.

Zlatá sv. omša. Jeho Osvietenosť nitrianský pán biskup, Imrich Bende v budúcu jaseň bude sláviť zlatú svätú omšu svojho kňazstva. Jako vysvätený kňaz kaločského arcibiskupstva, 8 ho sept. roku 1847 mal v Baji (v Báč-Bodrogskej stolici) prvú svätú omšu. Od tých čias kračujúc po stupňoch zasluženého vyznačenia, pokračujúc v duchu svätej cirkve Kristovej, hoden je toho, aby sa onen deň zlatej omše stal a bol celému nitrianskému biskupstvu, o ktoré on tak starostlivo a tak otcovsky bedlí, veľkým sviatkom. Bárš toho sama Osvietenosť nežiada, predsa povdačne pre duchovenstvo a veriacich ctíť svojho otca, a oni dozaista najdu príslušný spôsob, ktorým svoju vernosť a privrzenosť na javo dajú.

Veľkolepá základina. Jeho Eminencia kardinál-primas a arcibiskup ostrihomský Klaudius Vaszary, daroval na podporu chudobných žiakov gymnasia v Kestheli 50.000 korún; pred 60 rokmi on tiež bol žiakom tohoto gymnasia.

Vatikán a Rusko. Medzi pápežom a ruským cárom stalo sa už dorozumenie ohľadom zaplnenia uprázdnených biskupských stolíc v Rusku. Leo XIII. o nedlho vydá pápežský list vymenujúc nových katolíckych biskupov. Svätý Otec upravil i list na cára Mikuláša II., v ktorom ďakuje mu, že spravodlivosť koná aj svojim katolíckym poddaným.

Sňatok v kniežacej rodiny. V Mnichove dňa 31. mája bavorskej kňažne Marii prisahal večnú vernosť knieža Ferdinand Burbon. Našu panovníckú rodinu zastupovali na svatbe arcikniežatá Fridrik a Rajner. Mladý pár sodal mníchovský arcibiskup.

Nemecký cisar v Budapešti. Vilhelm II. nemecký cisar prijde v septembri tohoto roku do nášho hlavného a sídelného mesta, kde sa bude 3 dni zabávať. V tom čase bude aj Jeho Veličenstvo náš kráľ v Budapešti.

Priatelja „Kreštan“-a nám vždy oznámia, keď nejaký časopis našu redakciu alebo aj „Kreštan“-a napadne a na kňazov a ľudákov breší. Srdečne ďakujeme za tú pozorlivosť našim priateľom, a prosíme ich aj pozatým nám to na vedomie dať, lebo my sami nemáme dost času všetké noviny prečítať. Ale to nech nežiadajú od nás, aby sme každému takému časopisu odpovedali. Tak by sa nám stalo, ako tomu cestovníkovi, ktorý na každého brešajúceho psa kameňom hodil: čím prišiel na koniec dediny, tak bol unovaný od zdvihnutia a hádzania kameňov, že nemohol viac ďalej ísť. My nechceme a nesmieme tak

robiť, aby sa nám tak nestalo. A prečo že aj: každý rozumný človek vie, že kto nas napadne, ten so židmi drží alebo je aj od nich zaplatený. Nuž ale veď od takých vieme napredok, že veľmi je im obľúbený náš „Kresťan.“

Nové železničné čiarly. Na horných krajoch počali stavať dve železničné čiarly: jednu z Nitry do Hlohovca (Fraštáku), druhú z Trnavy do Nádašu. Tretiu čiaru budú stavať na druhý rok z Oravy do Kralovan až na hranicu.

Dajte pozor na pálené. Židovskí krčmári v Halíci (Galícii) predávajú namiesto pálenky zvláštny veľmi škodlivý nápoj, v ktorom niet ani kvapky špiritusu, ale je to čistá voda pomiešaná s voľajakým silným, páľčivým prídavkom, ktorý drží svoju silu, tojest páľčnú chuť len za 24 hodín a potom zostane zase voda. Takýto nápoj pripravujú židia veľmi lacno a predávajú ho tak draho ako pálenku. Nuž a u nás sa takéto otravy nefabrikujú a nepredávajú? Dajte pozor, aby ste sa neotrúvali.

Odsúdený útočník. Ako známo v Ríme Acciarito menovaný človek chcel nedávno dýkou usmrtiť kráľa Umberta: Tieto dni bol vyrieknutý trest naňho: odsúdili ho na doživotný žalár. Keď mu vyhlásili výrok, zvolal: Nech žije anarchia! — Acciarito bol spojený s anarchistami, ako Caserio, ktorý usmrtil Carnota, predsedu francúzskej republiky.

Dobre si vedia nadeliť. Proti Tarnóczymu, chýrnemu predsedovi nitr. voľby, dlho viedlo sa vyšetrovanie. Vyšetroval v Nitre bývalý oravský fôišpán, Szmrecsányi s pánmí Klinovszkym a Izsófolm. Výsledok vyšetrovania nenie známy, avšak známo je už, že koľko sa má zaplatiť tým pánom vyšetrovateľom. Na mestský dom nitriansky prišiel prípis ministra, dľa ktorého zaplatiť sa má svedkom čo denný plat 1224 zl. 30. kr., a čo plat na cestovanie 860 zl.; Jurajovi Szmrecsányimu denný plat 1300 zl., cestovného ale 93 zl. 60 kr.; L. Klinovszkému denného 280 zl., cestovného 100 zl. 68 kr.; Fr. Izsófolmí denného 380 zl., cestovného 100 zl. 45 kr.; R. Broszmenovi protokolistovi denného 260 zl., cestovného 168 zl. 60 kr.: menšie výdavky 9 zl. 20 kr.; Vinc. Méreyemu čo svedkovi denného 150 zl., cestovného 75 zl.; Pavlovi Sándorovi denného 40 zl. cestovného 20 zl. Teda na päť tisíc zl. stálo to vyšetrovanie proti Tarnóczymu, ktorého výsledok a písma tam sú kdesi vo fioku ministra. Tých päť tisíc platíť bude štát. A štátu platí kto?

Eucharistická schôdzka bola dňa 20. mája Trnave v kláštore PP. Jesuitov, na ktorej zúčastnilo sa asi 70 kňazov. Nemeckú kázeň mal dp Karol Krása, kaplán viedeňský, slovenskú, krásnu, vdp. Jozef Škarda, prepošť šaštinský. Sv. mšu slúžil osv. F. Szilányi, vikár trnavský, ktorý i kongress krásnou rečou latinskou otvoril. Potom pozdravil shromaždených duchovných dp. E. Czaykowski, správca spolku kňazov klaňajúcich sa najsv. sviatosti oltárnej. Dp. P. Péchy, S. J. poučoval, jako ctif Srdce Pána Ježiša vo Sviatosti oltárnej, a dp. Št. Znamenák, professor a notár sv. stolice, čítal prednášku p. farára Szűcsy-ho: jako rozširovať pobožnosť k prev. sviatosti oltárnej medzi veriacimi. Medziiným navrhovano: chrámy farské aspoň v nedelu nechávať otvorené, aby ľud veriaci prev. sviatosti oltárnej poklonu svoju činiť môhol; uvádzať večitú poklonu, atď.

Prestúpenie jednej ruskej kňaznej. V Rusku je prestúpenie z viery ortodoxnej pod farchou vyhnanstva do Sibíru zakázané. Vzdor tomu ale nedávno zomrelá kňazna Volkynská pred smrťou žiadala si prestúpiť z orth. viery na vieru rímsko-katolícku, a aby ju do katolíckého hrobitova pochovali. Ponevác táto žiadost zomierajúcej kňaznej je proti zákonom ruským, rodina rovno na cára sa obrátila s prosbou, aby dišpensáciu dal k prestúpeniu, na čo cár osvedčil sa, že vyhovieť žiadosti zomierajúcej je povinnosťou rodiny a preto dovoľuje, aby kňazna Volkynská prijatá bola do cirkve rímsko-katolíckej. A tak kňaznu po jej smrti pochovali petrohradskí francúzskí kňazi katolícki.

Trenčianski židia — dobrí vlastenci. Tohoročné macky pre trenčianskych židov piekly sa na Morave. Aby moravské macky lepšie šmakovaly, namiešaný bol do nich prach, popol, uhlie a plesnivý calieb. Trenčiansky „lapaj“ na oči vyhodil židom, že sú zlí vlastenci, keď užívajú nielen moravský cukor, moravské súkno, lež i moravské macky. Židia nafakali sa a na miesto českej cukrovej fabriky idú stavať fabriku na vlastenecký pelundrek.

Dobre vie nafukovať. Čačiansky slúžny po prvej „hlúpej“ čačianskej voľbe oznámil do Trenčína, že v Osčadnici „veľká zbúra“ vypukla. Po súde obžalovaných sedliakov uznal i trenčiansky „lapaj“, že jednoduchá krčmová pračka-ruvačka veľmi bola „nafúkaná“ po voľbe. Pán slúžny teda dostal hodnoverné svedectvo, že vie dobre nafukovať. Preto teraz čaká, že ho pri každej zabijačke bravov všade volať budú nafukovať — mechúry.

Sluhovia na pensii. Jozef Hajóš podpredseda Prvej Tuzemskej Sporiteľni vypracoval z poverenia hospodárskeho spolku peštianskej stolice jeden veľmi závažný návrh a síce ohľadom pensie poľnohospodárskych sluhov. Táto tak zo spoločenského, ako aj z hospodárskeho ohľadu významná otázka dala by sa dľa predpráci tak riešiť, keď by sa sluhovia a hospodári zaviazali ročne malý, najviac 50 kr.—1 zl. veľký obnos zaplatiť. Tým by mali sluhovia nároky na hodnú pensiu, hospodári zase by jich obetivosťou docielili väčšiu spoľahlivosť sluhov. V tom páde, ak by zákonodarstvo tento plán z hoc akých príčin previesť nechcelo, tak sa ho stroja spoločenskou cestou previesť. Keď by sa to podarilo, to by bol ozaj veľký výdobytok.

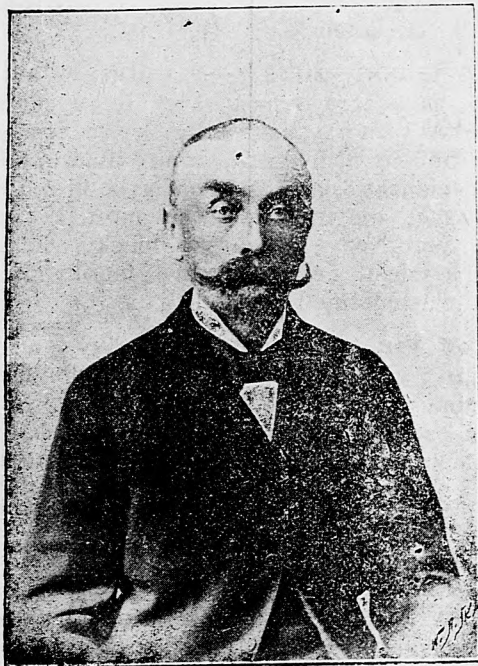
Vyššia mravoveda Wlassicsova. Časopisy sdelujú, že minister Wlassics poslal katol. farárovi a dekanovi v novohradskej obci B. knižočky na odmenu 10—12-ročných pilných žiačkov, aby sa z nich priučili „pekným, mravným, náboženským a vlasteneckým ideám“. Titul knižiek zneje: „Historia Cseresa Józsiho a Borosa Rózsiky“ a „Ako sa Gődör Julcsa vydala“. Knižky sú plné novomagyarských „vlasteneckých“, mravovedných a náboženských náuk, ako na pr.: Moja drahá holubička, Juliška, či ma ešte miluješ? — Či si mi ostala vernou? — Poď do môjho náručia! atď. — Nuž ak sa 10—12 roční chlapi a dievčatá z týchto knižiek náležite priučia vlasteneckým novomadžarským naukám a mravom, časom pán Wlassics môže mať z nich veľkú radosť!

† VINCENT VACULIK.

Smutná novina rozletela sa dňa 3. júna b. r. po Holiči a okolia.

VINCENT VACULIK

pochválne známy pravotár holičský, verný syn cirkve svätej, neohrozený bojovník za zásady ľudové, vodca ľudovej strany okresu skalického, bývalý kandidát tohože okresu, zakladateľa predsedu kath. kruhu holičského, ľudomil opravdivý, dokonil svoje zemské putovanie vo Viedni, kde nám ho neuprositeľná smrť vyzvala.

Liberáli ešte aj jeho mrtvoly sa báli, lebo jejich holičský zastupiteľ: služný Vojtech Friedecký všetko možné vykonal, aby miláčik náš do kruhu svojich prinesený byť nemohol. Po prekonaných mnohých prekážkach zo stránky liberálnych mezitiek dovezená bola predsa mrtvola dňa 5. jun. o 8. hodine večer na stanicu hodoninskú, odkiaľ skrze vďačných holičanov a obyvateľov okolitých dedín doprevádzaná bola pri smutnom zvuku zvonov do Holiča.

Keď nepodarilo sa zamedziť dopravenie mrtvoly, chceli liberáli aspoň to vykonať, aby

pohrãb zvečnelého jednoducho vybavený bol. No sklamali sa práve tak, ako tí zákonníci, ktorí kameň privaliť dali na hrob Ježišov.

Pohrãb vytýčil služný na 2. hodinu odpol. dňa 6. juniusa (nedela svätodušná); iste preto v tak neobyčajnú skorú hodinu, aby sme príjsť nemohli. Avšak vzdor tomu, že sme až v noci zo soboty na nedelu, ano až v nedelu o pohrãbe zprávu dostali; vzdor tomu, že holičskí veriaci v ten deň (6. 6.) s processiou do Šaštína odišli, a ľudia z celého okolia cez turičné sviatky k le-tu i kňazami v Mariansko n Údolí a Šaštine jako pútnici vzdialení boli, hovorím vzdor týmto a iným mnohým okolnostiam shromáždilo sa k pohrãbu asi 19 – 20 kňazov z okolia a velikanské množstvo ľudu nielen z Holiča a okolia, ale aj zo senického a svätójánskeho okresu.

Ukon cirkevný konal Vd. p. Jozef Škarda, prepoš a farár šaštinský pod infulou pri assistencii všetkých shromáždzených kňazov. Bolo to srdcelomné okamženie. V mene kath. kruhu holičského odobral sa od zvečnelého Prev. p. Jan Bucko, farár radošovský. Vyjadril v svojej reči stručne ale srozumitelne a skvele, čím bol zosnulý nám?; hviezdou totižto nad oblohou holičskou a okolia jasne svietacou. Poznamenal veľmi dobre, že on nebol iba v matrike krestanom, ale skutočným katolíkom. Veľmi vhodne porovnal rečník zosnulého s Eliášom, prosiac Boha, aby nám tiež dal Elizeusa atď.

Nejdem ďalej na teraz opisovať tento veľkolepý pohrãb; volám len zo srdca: odpočívaj v pokoji mužú statný!

Vy ale ľžiliberalismusom mámení ľudkovia naučiť ste sa mohli z pohrãbu toho, že semeno ľudových krestanských zásad, ktoré nebohý rozsieval, vzmošlo sa v zdravú bylinu, ktorú burina vašich krikov nezahluší, ani obsah tých llaší nevytleje a nezmarí, ktorým na vaše útraty váš rozum zatemnený býva.

Pritomný.

DOPISY.

NITRA, 8. júna 1897.

Veľactená Redakcia!

Otec náš dobrý, osvietený pán biskup práve dnes už odcestoval k svojim ovečkám na Horniaky, by im sviatosť birmovania vysluhoval. Každý si môže ľachko predstaviť, s jak veľkou radosťou čakajú ho tam jeho ovečky, aby sa s ním po 9 rokoch potešili, posilnily.

Horniaky keď kedy, tak včul to zaslúžia, aby tade sám biskup chodil, aby ich posilňoval v boji proti diablu, proti telu a falošnému včulajšiemu svetu, zvlášte proti tak zvaným „falošným prorokom.“ Uznať musíme, že obdivuhodná je vytrvanlivosť ľudákov na Horniakoch, všade sa obdivuhodné držali, ale nado všetko v Kysúc-Novomneste, kde ešte i ďalej, keď indej si už po volebných bojách trochu odpočinuli, deň po deň sas dvomi inkvisiciami mordujú, namáhajú Len závisť a to tá pekelná (?) je v stare toto od-tajit. Málo kedy čítá človek tak závisťou plný dopis, jako práve v minulom čísle od jakohosi (?) Jána Žilinského. Až tak sipí (?) závisť a nerozvažitosť z každoho jedného jeho riadku! — A keď skutočne má pravdu ten Kysučan, čo potom poviete k tomu, pane Žilinsky? — Naučte sa pochopiť, že katolíci sú i ľudáci i liberálni; v každej dedine sú oni, len že v rovnom počte, processia obidvom znie!

Pri voľbách do samozprávného kongressu dajme si veľký pozor a všetkú závisť a nesvornosť na bok odložme, ináč nič nevykonáme! x-y.

KYSÚC-NOVÉMESTO, 5. júna 1897.

Velavážený pán Redaktor!

Ablegát Ruffy pre nastavajúce svätodušné sviatky pretrhol vyšetrovanie, až 18. júna bude ho zas pokračovať. Aj zástupca peticionalistov, Karol Vürmer z Nitry tiež v ten istý deň odišiol. Nazaj zvedaví sme už, čo bude výsledok všetkého tohoto. — Uvidíme, či je ešte aspoň iskra pravdy na svete, alebo už aj pravda je svobodomyseľná. Hovorí, že vyšetrovanie tote sa v najbližšom čase dokončí. Nás len srdco bolí, keď si na tý varínske ukrutnosti pomyslíme, na to množstvo posbieraných židov a liberálov.

Popis voličov na rok 1898, ktorý najmenej 8 dňami vopred má byť obecensvu na vedomie dany a to u nás v Novomneste skrže buben, do 15. júna má byť už všade dokončený. Uvidíme, jako budú tí páni i v našom okrese pokračovať, keď chýry išly, že voličov-ľudákov pri popise budú vynechávať. No, nemôžeme predpokladať, žeby tí páni k vôli niekomu složenú prísahu by srušili, o tom ani slychu! Ináč potom by aj sám minister mál s nimi robotu.

Náš katolícky kruh i tohoto roku bude vydržovať vorkajšiu svoju zábavu a síce bež. roku dňa 14 júla v tak zvanej Čerenej Hore, čo zvyší, obráti sa na ozdobu chrámu Božieho. Na týchto zábavách po minulé rázi veľké obecnstvo bralo účasť, úfame, že i tohoto roku.

Všetkým ľudákom radostné svätodušné sviatky viňšujem!
Kysučan.

VIEDEN, 7. júna.

Vážení pán Redaktor!

Spolok Slovensky Litterárny vo Viedni včera, 6. júna vydržoval shromáždenie s tanečnou zábavou. Príbytok Spolka je: V. Bez. Margarethen-Hof Nro 4. Hospodský síce pred 8 mi dňama to neoznámil, lež jedným dňom, tojest 5. júna, tak nám žiadnu hudbu nepovolila policáj, ale nazdar tomu sme sa veľmi dobre zabávali, ponevác už členovia pozvaní v hojnom počte sa zošli.

Najprv sme spievali všelijaké národné piesne, potom boly pekné prednášky, ktoré sú pre náš slovenský ľud veľmi potrebné, aby sa už ráz upravili a sa použít nedali. O polnoci, o 12 hodine začali pán Julius Kvarik a pán Jaromír Kriško, náš predošlý knihovník na husle hrať, a p. Dohnáni na klavier zahrál a všetci členovia sa dali do tancu, ktorý trval až do 4 hodín. A tí naši páni a panie tiež tancovali. Tak sme sa krásne zabavili naši Slováci všetci ve spolek, že od radosti každému srdce pukalo; o 4. h. sme sa všetci zobrali a šli sme k našemu členovi M. Buchtovi, do kaviarne a edtiať sme sa srdečne rozlúčili a šiel každý do svojho príbytku.

Františ Koch,

knihovník Slov. Lit. Spolku vo Viedni.

Vyobrazenie.

Búrka sa chystala, preto väčší synák domov zahnal kravy. Tatinko, horár, ten ešte je na svojom obchode v ckresu. Medzitým sa čierne oblaky rozišly a maminka podojila kravy. Dieťatá na to čakaly. Dievčatko je prvé, lebo je hladné, ako vždy, zvláštne na mlieko: s jakou horlivosťou drží svoj hrnčok, a s jakou chuťou bude to piť. Chlapčok ešte čaká, veď on už vie, že mu istá jeho čiastka. Ale aj psi sa tam tiskajú, ako keby vedeli, že horár, keď domov príjde, bude sa pýtať, či že na nich nezabudli, lebo sú mu vážny a potrebný, a na polovačke má z nich radosť a osoch. Len že kravy, čo sa tam na zadku, to nepochopia, a také oči hodia na psíkov, ako keby sa rozhoršily, že aj títo dostanú z jich sladkého mlieka.

Knížná polica.

„*Herkó Páter*“ týždenník stojí na celý rok 2 zl.; a vychádza na 16, tu na 8 stranách. Jediný katolícky žartovný časopis. Veľmi vrele ho odporúčame. Redakcia „Herkó Pátra“ Budapešť, Csömöri ut 123.

Posol božského Srdca Pána Ježiša.

Časopis Braterstva najsvätejšieho Srdca Ježišovho. Vychádza každý mesiac 15-ho. — Cena na celý rok 50 kr. Predpláca sa vo Veľkých Levároch (Nagy Lévard) Pozsony megye. — Nový časopis bude písať o srdci plnom lásky a dobroty, o srdci Pána a Spasiteľa nášho. Čase sú zlé a duchu kresťanskému nepriateľské, svobodomyselnosť je rozšírená, proti ktorej bojovať, je povinnosťou každého kresťana. Čo jednotlivý sú nie v stave, to premôžu braterstvá a sila spojená. Braterstvá tieto — majú Boha v kruhu svojom — budú najmocnejšie, keď sa — roztratené po celej krajine — prostriedkom spoločného časopisu sjednotia! Spolok božského Srdca Pána Ježiša ešte svojho časopisu nemal, a preto vydávať časopis taký, bolo ustavičnou túžbou srdca nášho, ktorá konečne telom učinená je. On bude povzbudzovať srdcia kresťanské k tomu, aby božské Srdco viac a viac milovali, bude rozširovať Spolok Srdca Ježišovho, vďaka, zo skúsenosti, že Spolok tento užitočný je a prináša milosť a pomoc mocnú proti svobodomyselnosti celému kresťanstvu. Jak úlohou anjelov Boha živého je, roznášať posolstvo Božie k ľudu, a zas prosby, vždycky a slze boľavé utrápených obyvateľov zemských prednášať pred trón najvyššieho, to isté bude tiež úlohou „Posla božského Srdca Pána Ježiša.“ — Vydavateľstvo má na strane svojej mnohých a vážnych spolupracovníkov, ktorých ména sú v literatúre slovenskej známe a ctihodné a preto s dôverou hľadí do budúcnosti, vďaka že „Posol božského Srdca Pána Ježiša“ bude obľúbeným a výtanným časopisom celého slovenského katolíctva.

ODKAZY REDAKCIE.

Rukopisy nedávame nazpät a listy bez podpisu mena neberieme do povahy.

Vel. P. J. H., Orav. Nova-Ves: Ďakujeme; sklad sa otvorí od júla. — F. G. Oslany: V budúcom čísle. — x-y v Nitre: Dľa žiadosti sme činili. — Ján Kl., V Strice: Vaše veci terajší redaktor nedo-

stal do ruky; pošlite to ešte raz. — V. P. M., V. Leviare: Vítame Vás. — M. Ch., Ban. Bistrica: Nech breší, dočím sa rozpuke; veď za to ho platia; vy ale budte kresťanom. — Ján Grošík ml., Orav. Polhora: Vaš článok sme dostali. — R. K., Turč. Rajec: Pán Boh s nami. — D. P. M. T., V. Kosalov: Ďakujeme; prosíme aj druhý raz. — Sklenári z Pruského: Pán Boh vás požehná; potravný spolok by vám pomohol. — Jozef H., Čerenie: Článok sme dostali. — Joz. Zaduban, Waidhofen a/d Thaya: Na tento rok máte 1 zl. 50 kr. poslať; potom vám časopis pošleme. — Pavel Horváth, Pozsony-Keresztur: Vy ste okolo nového roka korr. kartou pýtal časopis; ponač ste došial neposlal predplatok, museli sme časopis zastaviť. — Hrušovský-Kolár, Farkašhida: Od marca t. rok. ste nepredlatil a preto nedostávate noviny. — J. T., Pukance: Aj vám len potravný spolok porúčame. — P. Koneční, Sopron: To by 60 zl. stálo. — N. L. Trnovka: Ráče mať trpezlivosť; sklad sa začne od júla. — K. L. Brezno: Veľmi vďačne. — J. Z. Novomesto u. V.: Čo že reklamujete, keď ste nepredplatil? — Hruštín: Ďakujeme; asi o týžden pošleme vám cenník. — Spolok Lit. Slov. vo Viedni: Prosíme, ráčte aj iných na to priviesť; listy od vás sú nám veľmi príjemné, a či aj politické.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korešpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je unejvanie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví pošťára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiniť každý poštový úradník úplne za darmo. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udat u poštovej, direkcii. Veď potom vykoná. Úradná reklamácia má ten ošoh, že pošťári väčší pozor dávajú na novinky z nerozhadzujú ich tak ľahkomyselne.

Obchodné zprávy.

1. Zbožie: Pšenica 7.50—8.15 zl. Raž 6.45—6.50 zl. Jačmeň na krm 4.40—4.50 zl. do pálenic 5.80—5.80 zl. na várku 6.50—8.00. Oves: 5.80—6.30. Kukurica: 3.45—3.60. Proso: 5.35—5.75. Vo Viedni každý mc. o 50 krov dražší.

2. Olejové zrná. Lanové semen: 08.75—09.50. Konepné semen: 08.55—09.00.

3. Strova: Veľká biela fyzufa 7.00—7.20; tmavá 8.00—8.40 okruhlá: 7.00—7.30., tarkavá 6.00—6.40. Šošovica 10.00.28.00. Hrach 8.50—13.00. Čistý 13.50—20.00 zl.

4. Kupecké zelinové plody: Mak 23—24. Burgyňa 1.80—2.00. Cibula 5.00—7.10. Cesnak: 19—25 zl. Petrželom: 5.00—9.00. Paprika 135—140 zl.

5. Potrava: Seno. Lúčne seno. 2.30—2.80. Slama. Na postielanie: 1.30—1.45. Žup 1.50—1.65.

6. Siatie: Červená datelina 26—32. Lucerna 35—42 zl. Jarní ľadník 6.00—6.50 zl.

7. Hospodársky dobytok: Dovezeno bolo: asi 828 hospodárskych volov; 504 dojných kráv. Následovné boly ceny Výborná pára volov do jarma do 300—340 zl. Dojné kravy: za jeden kus 080—080 zl. Trh na ovce: Dovezeno bolo 1019 kusov oviec.

Ceny: 12.50—15. zl. za páru, a 14—15 kr. za živý kilo. Sviňa. trh: za kilogram 14—17. V salašoch 0000 kusov bolo umiestnené.

8. Zverové dorobky: Med žltý kvapkaný: 26—30 s. vosk 164—165. Vajcá 40—50. Loj. Maslo I. 80—160 zl. II. 60—110 mc. Sianina 50.00—51.50, udená 55—00.58 zl.

9. Remeň funtový od 152—185 kl. tercy 135—156

10. Kraviny vrázkované 165—175.

11. Tefaciny barnavé 12—13 kl. 420—440.

12. Tefaciny najl. viksovky 420—440, stredné 350—355 ažené a vrázkované 330—340, blysk. remeň najlepší 150—155 drsné listy 165—170.

Zodpovedný redaktor: Mikuláš Lepšényi.

TLAČIAREŇ

„SVÄTEHO GERHARDA“

V BUDAPEŠTI, VIII. OKRES, PRÁTER-U. Č. 44.

úpine novovystrojena, katolícka tlačiareň hejne opatrená, najvkúsnejšími francúzskými písmenami, ktorá jakúkoľvek prácu, čo sa tlačí týka, od najjednoduchšej až do najkrásnejšej prijíma, a zato aj ručí.

Zvláštne vyzýva pozornosť prevateľb kňazstva a obecných predstavenstiev na

úradné výtisky,

ktoré rýchlo, vkusne a čo najlacnejšie rozposiela.

RÁČTE UPOZOROVAŤ.

➤ Predavateľa kôs v našej vlasti mnoho klamstva porobia. A ponevadž ja s mojou kosou „Svätého Antona“ sem im kyjnuť na prsti, lebo dobrý chýr tejto kosa v celej krajine sa rozšíril, teraz túto kosu falšujú a chcú ľud na to priviesť, aby im veril, že taká stará portieka je ozaistná kosa „Svätého Antona“; oproti tomu ja oznamujem, že ja nedržim v Uhorsku ani agenta ani cestovníka (rajzendera) a že ozaistná kosa Svätého Antona len u mňa sa môže kúpiť.

S uctou

Jozef Sohr.

Čtení hospodári nemajú potrebnejšieho a viac užitečného nástroja ako je kosa. Dobrá kosa je poklad; ale zlá kosa je facha, ktorá je neškodná, aby ju človek do ruky vzal. O tom je každý presvedčený a predsa slepom veri, že sú to dobre kosa, ktoré majú pekné meno, ako i veri takým predavateľom, ktorí sami seba chvália.

Jediná kosa, ktorá dosiaľ všetké vlastnosti uplnila, je

➤ kosa svätého Antona, ➤

ktorá zaslúži to meno kosa ľudu, ako ju na mnoho miest volajú. Táto kosa je preto usade uznaná, že ona je pevná, ani nie veľmi tvrdá, ani veľmi mäkká, a pritom zadržne ľahká.

Zvláštne ale preto úplnuje žiadosť hospodárov, lebo táto kosa „Svätého Antona“ má mocné hrdlo, tenkú čepeľ a je sriadená pre obyčajného kosca; aby ju nemuseli dať kováčovi na hrdle fahať, skrze čo zádek kosa obyčajne zmäkne.

Mnoho gazdovia sami skazia kosu, lebo ju chýbne kujú; čo sa pri kose „Svätého Antona“ nestane, ona je už vykovaná, a dobre vyprobaná príde do rúk hospodárov.

S kosou „Svätého Antona“ po jednom kuvaním cez viac dní môže sa pracovať a s jedným ostrením 120—150 krokov môže sa kosiť a či by v najtvrdšej a najhustejšej trave.

Za každú kosu dobrostojím, a ktorá by sa nešíkla, takú zamienim. Cena kôs „Svätého Antona“:

Dlhá	70	75	80	85	90	95	100 cm.
------	----	----	----	----	----	----	---------

1 zl. 1.05 zl. 1.10 zl. 1.15 zl. 1.20 zl. 1.25 zl. 1.30 zl.

Kto objedná 5 kusov, tie mu kosová dielna pošle franko na pošte; kto pojedná 10 kusov, jednu zdarma dostane.

JOZEF SOHR v Somogy-Szill.

Cenník illustrovaný pošlem zdarma.

RETAY a BENEDEK

PREDTÝM

KRISZTA A JEHO SPOLOČNÍK,

dielňa omšových šatov, cirkev. náradí, zástav a spolkových praporov.

V BUDAPEŠTI, IV. Lipót-utca číslo 21.

Jediní dovážači, Osvieten. a Dostoyného pána kaločského arcibiskupa Juraja Császku a

„BUDAPESŤANSKÉHO OLTÁRNEHO“ spolku.

Odporúčajú svoj hojne nastrojený sklad, menovite:

Omšové šaty, kostolné prapory, hasičské, školské, spolkové pohrabné, remeselnícko-spevove-spolkové zástavy. Monštrancie, kalichy, ciboria, kríže, kadidlá, oltárové lampy, sviečne, ligotavé sviečne, sochy vo veľkom výbere. Prijmeme i maľovanie štaciových obrazov, a svätých obrázkov, oltáre, mariánske tróny, Kristové hroby a kazateľnice podľa jakéhokolvek kresu umelecky vyhotovujeme. Cirkevné látky, čipky, stenové krížiky, kríže na pút vo veľkom výbere sú na našom sklade.

Na žiadosť ochotne posielame bez poplatku, soznamy ceny, príhodne vzory.

OHLAS

ku cteným pánom Holičanom a Spoluobčanom!

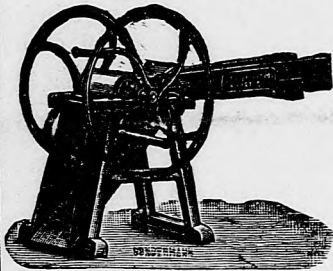
Dľa zákona od roku 1875 XXXVII. §. 485 je každý majiteľ ktorý jeho ústavy u bár ktorej poisťujúcej spoločnosti o proti škody ohňa poisteniu má opravení, poisťujúci záväzok vypovedá a to v každom roku, a aj v tom páde, jestli by choda 50 vecíslu bol podpísal.

Následkom toho upozorňujem všetkých tých pánov gazdov, ktorý sa od iných poisťujúcich spoločností odtrhali a z dôveri ku mňa — skrze mňa pustiť nechali — aby v páde skrze spoločnosť „Magyar Francia“ alebo agenta Hechta v Holiči čily písmom alebo s tým šialení boli že im vypoveď prijatá není a že poisťujúci záväzok aj ďalej platnosť má, nech také vyhrožovanie za šialenie a klámstvo považujú a môžu byť presvedčení, že zákon ich chrány a nie klamačov ktorý len jejích nevedomosť zákona proti im použil chcú mladší LÖBL v Haliči.

Dávam na vedomie cteným pánom majiteľom grunťov na vedomie, ktorí u pána Jána Ferliga assekurovaní boli, aby svoje poistenie nie u HECHTA len u mňa v Holiči obnovili.

MICHAL TRESKOŇ

V Bytči (Nagy-Bittse, Trencsénmegye),

fabrika na hospodárske mašiny, odporúča pp. hospodárom žentúre, sečkovice, mlátačky, rajtáre, triery, rozsievačky, šrotovníky, struhadlá, mašiny na kapustu, mašiny na moržovania kukurice, pluh a brány, amer. hrable, mašiny na lámání stro-movej kôry, mačkadlá na slad a borievky, cirkulárne pily, mangle na prádlo, decimálne váhy.

Obrazkové cenníky pošlem na žiadosť franko.

Vyzvanie k ct. čitateľom!

Toľko a toľko anonci (inserátov) uvrejnili už na predávanie kôs, že čitateľstvo už celkom stratilo doveru; aby ale pominul tento podvod, ktorý sa s týma kosami čini, ktoré s tým ohromným humbugom rozširovali, nižepodpísaný som sa vnutený cítil kontrakt urobiť s najchýrejšími a prvšími anglickými dielnami kôs, a som v tom spôsobe, že nie akiekoľvek cudzého mena a chyru kosi, ale od prirodnej skutočnosti a dielanosti najchýrejšie anglické srieborné ocelové kosi môžem dať po kusu za

1 kus	85	90	95	100 cm. dlhý
cena	1.30	1.35	1.40	1.45

K týmto kosám 1 kus pritečného kameňa za darmo pošlem.

Pri jednotlivých nakázkach frankovania platia odberateli, pri nakázky päť kôs ja platím počtu.

To, čo to druhí predávateľi kôs sľubia, znamená, že sbierateľom darmo dá kosu, ja nemôžem urobiť. Ale keď by som zakusil, že z volakej obcy nákažka pride na 10 kôs naraz, v tom páde odberateľovi jednu kosu darmo priložím. Pri väčšej nákazke dovoľaje sa väčšia priazeň ceny. Kosa je len vtedy pravá a neporušená, keď meno moje nosí. Ja dobestojím za pravosť pri rozposlaní kôs. Zamením vecy, ktoré by sa nepáčily, ale to sa nevzdáva ani medzi tisíc kosami.

Uctive Ján Šárdy, Nágoes (Somogyská stol.)

Brnenské

SÚKNO

Najmódnejšie látky a ostatky.

Bezprostredný a najlacnejší prameň, najkúsnejších a najvýbornejších výrobkov!

Pýtajte si

hojnú sbierku tých najnovších jasenných a zimných látok kamgarnov, palmerstonových, ševiotových a lodenových látok zo skladu kr. a cis. výsadných jemnosúkených fabrik na vlnené tovary

MORICA SCHWARZ
v Zwittau (Brno) 15.

Aj tá najmenšia miera je k dostaniu. Čo nezodpovedá, naspák sa príjme. Ukážka zdarma. Rozposiela sa doberkou.

Tisíce uznání.
Ukážky bez objednania naspák sa požadujú.

Papier makulatúrov

je k dostaniu u nás; metrický cent

stojí 6 zl. 50 kr.

OZNAMY

PRE NAŠE NOVINY VYLUČNE
LEN VYDAVATEĽSTVO

„KREŠTANA“

PRIJIMA.